

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 19 ม.ค. - มี.ค. 51 ISSN 1685-9952

- มีปัญหาด้านอาหารสัตว์ จะจัดการอย่างไร ..... 2.
- รายงานการสอบสวนสาเหตุและระบาดวิทยาเบื้องต้นของโรคไข้หัดสุนัข จ.กำแพงเพชร ..... 3.
- รายงานการชันสูตรโรคสัตว์ ม.ค.- มี.ค. 51 ..... 7.

เป็นปีที่ 5 แล้วนะครับสำหรับจุลสาร ข่าวศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งจุลสารนี้ก็เพื่อเป็นจดหมายข่าวเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการ เป็นแหล่งข้อมูล รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นของเรชาวปศุสัตว์ในพื้นที่สุโขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 6 ของเรา

ในช่วงสภาวะโลกร้อนอย่างนี้ วงการปศุสัตว์พวกเราไม่ว่าจะเป็นสัตว์เลี้ยงไว้เป็นเพื่อนที่บ้าน หรือว่าสัตว์เลี้ยงเศรษฐกิจก็ตามล้วนเจออะไรที่แปลกๆ หรือโรคที่เราไม่เคยเจอ หรือโรคที่มีความรุนแรงมากขึ้น ความสูญเสียที่รุนแรงเจ้าของฟาร์มหลายฟาร์มต้องกังวลมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราคาวัตถุดิบต้นทุน ราคาขาย และรวมถึงโรคการจัดการที่ยุ่งยากขึ้นเพราะสภาพอากาศที่ร้อนสัตว์เลี้ยงก็ไม่โต ทางเจ้าหน้าที่เราเองก็เช่นกันต้องคอยให้ความช่วยเหลือเกษตรกร เป็นที่ปรึกษารวมทั้งคอยแก้ปัญหาต่างๆ ให้

อย่างที่ผ่านมาระพบว่ามีสุนัขป่วย-ตาย จำนวนมากที่ จ.กำแพงเพชร ทางศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่างได้ร่วมกับทางสำนักสุศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 6 ออกสอบสวนโรคดังกล่าว จึงได้นำมารายงานไว้ในฉบับนี้ด้วย รวมทั้งสรุปรายงานโรคที่พบในช่วงไตรมาสที่ผ่านมา ซึ่งหากมีเรื่องที่น่าสนใจทางเรานำมาเสนอให้ได้ทราบกันต่อไป

บรรณาธิการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลวิชาการด้านสุขภาพสัตว์
2. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านการปศุสัตว์
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างชาวปศุสัตว์

มีปัญหาด้านอาหารสัตว์ จะจัดการอย่างไร

ข้อสังเกตในการเลือกซื้ออาหารสัตว์ที่ดีและมีทะเบียนควบคุม

1. ดูเลขทะเบียนอาหารสัตว์ที่ฉลาก
2. มีชื่อผู้ผลิตและสถานที่ผลิตที่แน่นอน
3. เลือกซื้ออาหารสัตว์ที่เหมาะสมกับชนิดสัตว์และอายุสัตว์
4. สภาพถุงหรือภาชนะที่บรรจุต้องอยู่ในสภาพที่ใหม่ และไม่มีรอยฉีกเปิด
5. สังเกตวันที่ผลิตและวันหมดอายุ
6. ถุงและภาชนะที่บรรจุไม่ฉีกขาด หรือเปียกชื้น หรือเกิดสนิม
7. การซื้ออาหารสัตว์ที่เปิดแบ่งขายอาจจะได้น้ำหนักที่ไม่ครบ มีการปลอมปน หรือสารพิษปะปนมา
8. ดูข้อห้ามใช้ หรือ ระวังงาดอาหารก่อนส่งตลาด

ข้อปฏิบัติในกรณีพบว่าอาหารสัตว์มีปัญหา

1. เก็บอาหารสัตว์ซุคที่เข้าใจว่าทำให้เกิดปัญหา และยังไม่เปิดใช้นั้นไว้ทั้งภาชนะบรรจุ โดยอาหารสัตว์ที่เก็บไว้ขณะนั้นจะต้องมีสภาพของภาชนะที่บรรจุไม่ชำรุด และยังไม่หมดอายุ
2. ติดต่อแจ้งปศุสัตว์อำเภอ หรือ ปศุสัตว์จังหวัดแห่งท้องที่โดยด่วน หรือจะติดต่อโดยตรงที่

ฝ่ายสารวัตรอาหารสัตว์ กองควบคุมอาหารสัตว์

กรมปศุสัตว์ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทร. 02 251 8206, 02 251 1942.

โดยให้รายละเอียดต่างๆ ตามสมควร เช่น สถานที่ตั้ง ชนิดสัตว์ที่เลี้ยง อาหารสัตว์ชนิดที่เข้าใจว่าทำให้เกิดปัญหา อาการผิดปกติของสัตว์ การชันสูตรซากในกรณีที่สัตว์ตาย

3. เมื่อได้รับแจ้งแล้ว กองควบคุมอาหารสัตว์ จะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบสภาพโดยทั่วไปของฟาร์มและนำอาหารสัตว์ที่เข้าใจว่าทำให้เกิดปัญหานั้นมาตรวจสอบ
4. กองควบคุมอาหารสัตว์ จะติดต่อกับผู้ผลิตอาหารสัตว์นั้นให้มารับทราบและยืนยันการเป็นเจ้าของผู้ผลิตอาหารสัตว์ที่ฟาร์มเกิดเหตุและเก็บเข้าตรวจในห้องตรวจวิเคราะห์คุณภาพ กองควบคุมอาหารสัตว์
5. หากอาหารสัตว์ที่กองควบคุมอาหารสัตว์ตรวจสอบนั้น มีคุณภาพไม่ตรงตามที่จดทะเบียน หรือเป็นอาหารสัตว์ปลอมหรือเสื่อมคุณภาพหรือมีสิ่งอื่นที่จะก่อให้เกิดอันตรายกับสัตว์ดังที่ผู้ร้องเรียนแจ้งไว้ **กองควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ จะดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดกฎหมายโดยทันที โดยผู้ร้องเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และสามารถนำผลคดีไปดำเนินการทางแพ่งได้ต่อไป**

*** ที่มา ; แผ่นพับประชาสัมพันธ์ กองควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท ราชเทวี กรุงเทพฯ

โทร. 02 – 2518206, 2511942.

การสอบสวนสาเหตุและระบาดวิทยาเบื้องต้นของโรคไข้หัดสุนัข จังหวัดกำแพงเพชร

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง ร่วมกับ ส่วนป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 6 จังหวัดพิษณุโลก และ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกำแพงเพชร เข้าพื้นที่เพื่อสอบสวนโรค กรณีพบสัตว์ติดเชื้อโรคไข้หัดสุนัข จึงได้เข้าดำเนินการสอบสวนโรคในวันที่ 8 มีนาคม 2551 ข้อมูลเบื้องต้นทราบว่า เจ้าของสุนัขที่ติดเชื้อโรคไข้หัดสุนัข ชื่อนายสมศักดิ์ ไม้แดง อาศัยอยู่ที่ หมู่ที่ 1 ตำบลถ้ากระต่ายทอง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร พิกัด $x = 0621454$ $y = 1736562$

สภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ที่เกิดโรค

เป็นพื้นที่ราบ บ้านพักอาศัยอยู่ติดกับถนนสายกำแพงเพชร - พรานกระต่าย ลักษณะบ้านพักอาศัยเป็นบ้านชั้นเดียว มีรั้วกั้นรอบบ้านพัก ภายในบริเวณบ้านเป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์ ได้แก่ สุนัข-แมว ลิง และโคเนื้อ โดยสัตว์แต่ละชนิดจะแยกกันอยู่เป็นสัดส่วน

บ้านพักอาศัย

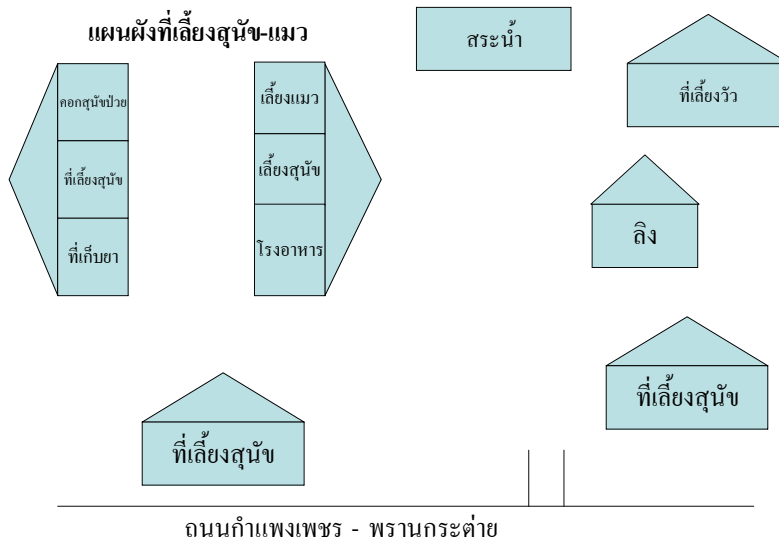
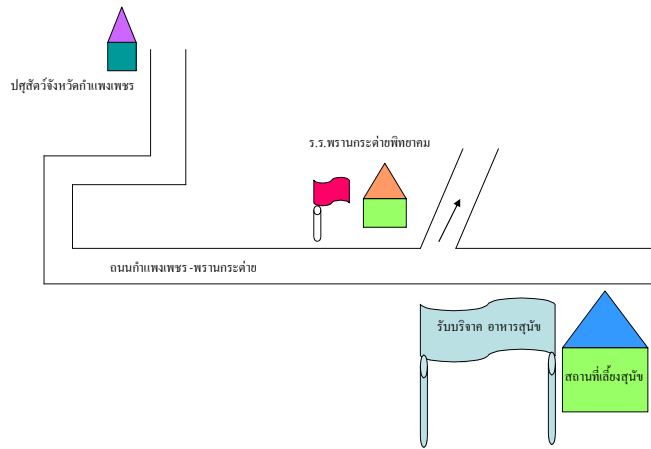

กรงลิง

โรงเรือนเลี้ยงสุนัข – แมว จรจัด

แผนที่แสดงจุดเกิดโรค

การสอบสวนโรค

นายสมศักดิ์ ไม้แดง ได้จัดตั้งสถานที่เลี้ยงสุนัข-แมว จรจัด เพื่อดูแลสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ กรณีที่สัตว์เหล่านี้ ถูกทิ้งไว้ตามสถานที่ต่างๆ มาเป็นเวลา 10 ปีแล้ว โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารจากทุนทรัพย์เพื่อการดูแลสัตว์จรจัดเหล่านี้ เป็นต้นมา โดยมีภรรยา เป็นผู้ร่วมดูแลสัตว์ดังกล่าว จำนวนสัตว์ที่เลี้ยงทั้งหมด ได้แก่ สุนัข จำนวน 247 ตัว แมว จำนวน 58 ตัว ดิง จำนวน 2 ตัว และโคเนื้อ จำนวน 1 ตัว

สุนัขและแมวดังกล่าว ได้รับการถ่ายพยาธิและกำจัดเห็บหมัด ทำหมัน ฉีดยาคุมกำเนิด และฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปี จากการสนับสนุนของสำนักงานปศุสัตว์อำเภอพรานกระต่ายและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ประวัติการระบาดของโรคในครั้งนี้

ตามที่มีการนำเสนอข่าวทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ของเช้าวันที่ 25 มีนาคม 2551 ว่ามีสุนัขตายกว่า 100 ตัว และทยอยตายเรื่อยๆ ที่อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรนั้น จากการสอบสวนข้อมูลเบื้องต้นเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2551 ทราบว่า สุนัขที่ป่วยตัวแรกนั้น นายสมศักดิ์ ไม้แดง ได้นำมาจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร ประมาณกลางเดือนมกราคม 2551 ขณะที่สุนัขกำลังเดินอยู่ริมถนน ขณะนั้นสุนัขมีอาการอ่อนเพลีย ร่างกายทรุดโทรม เริ่มแสดงอาการไอ เมื่อนำกลับมาที่บ้านพัก นายสมศักดิ์ได้ให้การรักษา โดยซื้อยาปฏิชีวนะ มาฉีดเอง เป็นเวลาประมาณ 10 วัน อาการไม่ดีขึ้น จึงนำสุนัขไปรักษาที่คลินิกรักษาสัตว์ จากอาการของสุนัข สัตวแพทย์วินิจฉัยว่าสุนัขป่วยเป็นโรคไข้หัดสุนัข พร้อมทั้งให้การรักษา และเมื่อนายสมศักดิ์นำสุนัขกลับมาบ้าน พบว่าสุนัขตายในตอนเย็น

หลังจากสุนัขตัวดังกล่าวตาย สุนัขและแมวที่เลี้ยงไว้ เริ่มทยอยป่วยและตายลงเรื่อยๆ ด้วยอาการคล้ายกัน คือ มีไข้ ไอ อ่อนเพลีย นายสมศักดิ์ ได้ประสานงานขอความช่วยเหลือจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอพรานกระต่าย เพื่อรักษาสัตว์ป่วยและควบคุมโรคดังกล่าว

จำนวนสัตว์ป่วยตายทั้งหมด

- สุนัข ตาย จำนวน 27 ตัว แสดงอาการป่วย จำนวน 30 ตัว สุนัขอาการปกติ จำนวน 190 ตัว
- แมวตาย จำนวน 3 ตัว แมวอาการปกติ จำนวน 55 ตัว
- ลิงและโค อาการปกติ

ภาพแสดงสัตว์ป่วย

การดำเนินงานเพื่อควบคุมโรค

1. สำนักงานปศุสัตว์อำเภอพรานกระต่าย ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการดังนี้
  - 1.1 พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคบริเวณโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ พร้อมทั้งสนับสนุนน้ำยาฆ่าเชื้อโรคให้แก่เจ้าของสัตว์
  - 1.2 ดำเนินการรักษาสัตว์ป่วย และมอบเวชภัณฑ์และอุปกรณ์สำหรับรักษาสัตว์ป่วย พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการรักษาสัตว์ป่วย การกักแยกสัตว์ป่วย พร้อมทั้งติดตามการรักษาอย่างต่อเนื่องจนกว่าโรคจะสงบ
  - 1.3 ให้การสนับสนุนข้าวสาร เพื่อเป็นอาหารสัตว์
  - 1.4 ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไขหัดสุนัขแก่เจ้าของสัตว์
  - 1.5 ห้ามบุคคลภายนอก เข้า-ออก บริเวณ คอกสัตว์
  - 1.6 จัดหาอ่างจุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อ สำหรับบุคคลที่เข้า-ออก บริเวณคอกสัตว์
  - 1.7 ขอสนับสนุนวัคซีนป้องกันโรคไขหัดสุนัขและแมวจาก องค์การบริหารส่วนตำบลพรานกระต่าย เพื่อฉีดให้แก่สัตว์ปกติ
2. สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 6 ร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง สอบสวนโรคทางระบาดวิทยาและเก็บตัวอย่างจากสัตว์ป่วยเพื่อวินิจฉัยโรคเพิ่มเติม
ผลการทดสอบตัวอย่างทางห้องปฏิบัติการด้วยชุดทดสอบ Vet – Smart Canine Distemper Virus Antigen test ให้ผล Positive

ผลการทดสอบ

สรุป

สุนัขและแมวติดเชื้อโรคไขหัดสุนัขจากสุนัขป่วยตัวแรกที่นำเข้ามาใหม่จากจังหวัดกรุงเทพมหานครแล้วแพร่กระจายโรคให้แก่สุนัขและแมวตัวอื่นๆ ที่เลี้ยงอยู่ในคอก

ผู้ร่วมปฏิบัติงาน

1. นายชัยยงค์ สาก้า นายสัตวแพทย์ 5 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง
2. นายกิตติ รักสิการ นายสัตวแพทย์ 5 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกำแพงเพชร
3. นางสาวนุชบา ถานอาดนา นายสัตวแพทย์ 4 สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 6
4. นายวิระ เอี่ยมพิชญวงษ์ พนักงานผู้ช่วยสัตวแพทย์ สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 6
5. นางพินผกา เกษประสิทธิ์ พนักงานผู้ช่วยสัตวแพทย์ สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 6

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง

อ.วังทอง จ.พิษณุโลก 65130 โทร 0-5531-2069

E-mail : vrd_sn@dld.go.th

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน

ใบอนุญาตเลขที่ 60/2542

ไปรษณีย์วังทอง

เหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้

0 จำนวนไม่ชัดเจน

0 ไม่มีเลขที่บ้านตามกำหนด

0 ไม่ยอมรับ

0 ไม่มีผู้รับตามกำหนด

0 ไม่มารับภายในกำหนด

0 ดาย

0 เลิกกิจการ

0 ลาออก

0 ชำช ไม่ทราบที่อยู่ใหม่

0 เลขที่บ้านไม่ถึง

0 บ้านรื้อถอน

0 เลขขาดหายไป

0 อื่นๆ .....

ลงชื่อ.....

